

SAMSUN'UN AYDOĞDU KÖYÜNDE

DERLENEN MANİLER

Hatice OKTAY (*)

Aydoğdu, Samsun'un Vezirköprü ilçesine bağlı olup, ilçeye yaklaşık 10 km uzaklıkta dağlık arazi üzerine kurulmuş bir köydür. Köy halkı, Bulgaristan'dan gelmedir.

Köy, hem dağlık, hem de toplu köy özelliğini göstermektedir. Evler genellikle cami ve okul etrafında yoğunlaşmıştır. Köyde bir ilkokul bulunmaktadır.

Okur-yazar oranının çok düşük olduğu köyde, ilkokulu bitiren erkek çocuklar "Vezirköprü Yatılı Bölge Okulu'na gönderilmektedir.

Aydoğdu köyü, geçimini çiftçilikle sağlamaktadır. Diğer bir geçim kaynağı ise meyveciliktir. En çok yetişen ürün buğdaydır. Geçim kaynaklarının azlığı ve yetersizliği nedeniyle köy halkı oldukça yoksuldur.

Ulaşım imkanları oldukça sınırlıdır. İlçeye ulaşım traktörle sağlanmaktadır.

Mani derlemesi çalışması kadınlar arasında yapılmış olup, kısıtlı bir zaman içinde gerçekleştirilmiştir. Derleme Mayıs 1987'de yapılmıştır. Maniler düğün, askerlik, sevda v.s. konularını içine almaktadır. Kaynak kişiler değişik yaş grublarından seçilmiş olup, yaşlılarla birlikte gençler de yer almaktadır. Maniler ilk satırın ilk harfine göre sıralanmıştır.

Ağ aktı aktı
Sular gibi aktı
Yaşasın kaynanası
Bahşişini taktı

Akacak akacak
Sular gibi akacak
Oyna gelin oyna
Kaynana para takacak

Alırım alırım
Seni alırım
Sevip almazsam
Ona yanırım.

Arda boylarında
Kırmızı karamca⁽¹⁾
Ben ne yana varayım
Sabah olunca

Armutlardan bir iki
Saydım baktım on iki
Onikinin içinde
En güzeli benimki

Armudun irisine
Ben yandım birisine
Yandığımı saklamam
Yigidin birisine

Askerliğin üç sene
Git de doldur seneni
Git gel askerden yarım
Vallah beklerim seni

Atma yarım atma
Taşı vurur beni vurur
İnşallah yarım
Benim olursun

Ay doğdu batmadı mı
Ela göz yatmadı mı
Seni yaratan Allah
Beni yaratmadı mı

Ay doğar anasından
Bulutun arasından
Yar yüzün gözüküyor
Pencere arasından

(*) Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Folklor Araştırmacısı.

Ben bir yanar fenerim
Hem yanar hem sönerim
Ben nişanlı değilim
Kime olsa dönerim

Çeşmenin taşı yarı
Üstünün taşı sarı
Öyle bir yar sevdim ki
Gözü gök saçı sarı

Dağda ateş yakarım
Dönüp arkama bakarım
Bir kere gülümsemem
Dünyanın çobanını yakarım

Denizin kenarında
Sarı yılan falı
Konuştuk mu sevdiğim
Uydurmuşlar yalanı

Gemi geldi oturdu
Yuvarlak taş üstüne
Yarım selam yollamış
Selamı baş üstüne

Kar yağıyor yağıyor
Şu dağın arkasında
Kalbim yanar tutuşur
Yarın fiyekasına

Karşındaki koyunun
Sayamam beyazını
Ağlamakla geçirdim
Bu senenin yazını

Kaşların afet yarım
Ne bu kıyafet yarım
Ölüm var ayrılık yok
Kıyamet kopsa yarım

Kayalar merdin merdin
Kimbilir kimin derdin
Ağaçlar kalem olsa
Yazılmaz benim derdim

Keten gömlek düz yaka
Babam vermiyor arka
Kırpiklerim döküldü
Yar sana baka baka

Mektup yazdım koradan
Dağlar kalksın aradan
Kavuşturmaya mümkün yok
Kavuştursun yaradan

Motor gelip geçmez mi
Tahtadan biçmez mi
Söyle annesi söyle
Oğlun sigara içmezmi

Parmağında yüzük
Parmağım oynamıyor
Yarimden başkasına
Kanlarım kaynamıyor

Saçın sarı sen sarı
Onu kim tarayacak
Kalk gidelim sevdiğim
Bizi kim arayacak

Senin şalın aktı ya
Kime boyattın
Güzel güzel kızlardan
Yokmuş eh bahtın

Taşlı tarlada
Darı alamam
Ben senin anana
Gelin olamam

Urganı atmaya
Dal atamadım
Dal da buldum gül de buldum
Yar bulamadım

Yaylının çimenini
Hep atladı keyikler⁽²⁾
Yar ben seni alıcam
Ne der evde büyükler.

(1) Karamca: Karınca

(2) Keyikler: Geyikler

Kaynak Kişi listesi:

Adı, soyadı	Medeni Hali	cinsiyeti	öğrenim Durumu
Fethiye Güner	Evlü 39	Kadın	okur-yazar değil
Zeynep Kurum	Evlü 18	Kadın	
Hatice Güner	Evlü 80	Kadın	
Ayşe Güner	Evlü 28	Kadın	